

2019Z06988

Vragen van het lid **Ouwehand** (PvdD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *de hoge sterfte en mishandeling van kalfjes die geboren worden in de melkveehouderij* (ingezonden 8 april 2019).

Vraag 1

Deelt u de afschuw over de schrikbarende hoge sterfte onder kalfjes in de melkveehouderij die RTL Nieuws aan het licht heeft gebracht?¹

Vraag 2

Wanneer waren deze cijfers bij u bekend?

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat de Gezondheidsdienst voor dieren in 2009 de sterfte onder kalfjes in de melkveehouderij, destijds 8 tot 9% van de kalfjes tot een jaar (zonder de verworpen vruchten, doodgeboren kalfjes en nog niet geormerkte kalfjes), te hoog noemde en daarbij opriep om actie te ondernemen?²

Vraag 4

Kunt u bevestigen dat in deze cijfers de kalfjes die zijn afgevoerd naar kalvermesterijen en daar zijn gestorven nog buiten beschouwing zijn gelaten?

Vraag 5

Kunt u bevestigen dat met het begrip «kalversterfte» door de sector en ook door u wordt bedoeld op de sterfte onder stier- en vaarskalfjes die levend zijn geboren in de melkveehouderij en die niet binnen drie dagen zijn gestorven, maar op een leeftijd tussen drie en veertien dagen (het moment dat ze (zouden) worden afgevoerd naar een kalvermesterij) en de sterfte onder vaarskalfjes die werden aangehouden om melkkoe te worden, maar zijn gestorven op een leeftijd tussen de drie dagen en één jaar? Zo nee, kunt u toelichten hoe het dan wel zit?

¹ <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4659501/kalversterfte-op-duizenden-boerderijen-schrikbarende-hoog-kalfjes>

² <https://www.boerderij.nl/Home/Achtergrond/2009/2/Kalversterfte-kan-worden-verminderd-AGD128751W/>

Vraag 6

Kunt u bevestigen dat de sterfte onder kalfjes in kalvermesterijen en onder kalfjes op zogenaamde «opfokbedrijven» niet onder de definitie van kalversterfte vallen zoals die door u en de sector wordt gehanteerd? Zo nee, kunt u toelichten hoe het dan wel zit?

Vraag 7

Kunt u bevestigen dat kalfjes die geboren worden in zowel de gangbare als de biologische melkveehouderij standaard kort na de geboorte worden weggehaald bij de moeder en apart worden gezet in eenlingbox, soms zelfs nog voordat de moederkoe haar jong heeft kunnen drooglikken?

Vraag 8

Kunt u bevestigen dat kalfjes die geboren worden in de melkveehouderij moeten zijn geregistreerd als zij drie dagen oud zijn?

Vraag 9

Kunt u bevestigen dat kalfjes die wel levend geboren worden in de melkveehouderij, maar binnen drie dagen na de geboorte sterven, worden geregistreerd als «dodgeboren kalveren» en ook zo worden genoemd door de sector en door uzelf? Zo nee, kunt u toelichten hoe het dan wel zit?

Vraag 10

Vindt u het zuiver om te doen alsof dieren dood geboren zijn, terwijl ze in werkelijkheid levend ter wereld kwamen maar binnen drie dagen, veelal in hun eentje in een box, zijn gestorven?

Vraag 11

Kunt u bevestigen dat de stierkalfjes en de overtollige vaarskalfjes die voor de melkveehouder niet bruikbaar zijn als toekomstige melkkoe, het levende restproduct zijn van koeienzuivel en in dit systeem weinig economische waarde hebben?

Vraag 12

Kunt u bevestigen dat deze kalfjes «voor een paar tientjes» worden verkocht aan «de vleesproductie» (kalvermesterijen)?³

Vraag 13

Is het u bekend dat melkveehouders ervoor kiezen om een ziek kalf niet (medisch) te laten verzorgen als de kosten van (medische) verzorging hoger zijn dan de opbrengst van het kalf?
Zo nee, kunt u het uitsluiten?⁴

Vraag 14

Is het toegestaan om een dier de benodigde zorg te onthouden als dat economisch gezien voordeliger is dan het dier wel de benodigde zorg te geven?⁵ Kunt u deze vraag met een helder «ja» of «nee» beantwoorden?

Vraag 15

Houden melkveehouders zelf bij hoeveel kalfjes er op hun bedrijf daadwerkelijk dood worden geboren en hoeveel kalfjes op hun bedrijf wel levend worden geboren maar binnen drie dagen sterven?

Vraag 16

Hoeveel kalfjes werden er in 2009 levend geboren in de melkveehouderij?

³ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/bij-nederlandse-boerderijen-sterft-een-op-de-negen-kalfjes-binnen-twee-weken-structureel-probleem~b0c2bce7/>

⁴ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/bij-nederlandse-boerderijen-sterft-een-op-de-negen-kalfjes-binnen-twee-weken-structureel-probleem~b0c2bce7/>

⁵ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/bij-nederlandse-boerderijen-sterft-een-op-de-negen-kalfjes-binnen-twee-weken-structureel-probleem~b0c2bce7/>

Vraag 17

Hoeveel kalfjes werden er in 2009 daadwerkelijk dood geboren in de melkveehouderij?

Indien u niet beschikt over deze cijfers, waarom niet?

Vraag 18

Hoeveel van de kalfjes die in 2009 levend werden geboren in de melkveehouderij, stierven voordat zij drie dagen oud waren?

Vraag 19

Hoeveel van de kalfjes die in 2009 werden geboren in de melkveehouderij, stierven op een leeftijd van drie tot veertien dagen?

Vraag 20

Hoeveel van de kalfjes die in 2009 werden geboren in de melkveehouderij en werden aangehouden om later te worden gebruikt als melkkoe, stierven op een leeftijd van veertien dagen tot een jaar?

Vraag 21

Kunt u bevestigen dat kalfjes die geen waarde hebben voor de melkveehouder als toekomstige melkkoe, op een leeftijd van veertien dagen worden afgevoerd naar een kalvermesterij, waar zij -als ze niet voortijdig sterven- zes tot twaalf maanden in hokken staan totdat zij worden geslacht? Zo nee, kunt u toelichten hoe het dan wel zit?

Vraag 22

Hoeveel kalfjes die in 2009 werden geboren in de melkveehouderij zijn afgevoerd naar kalvermesterijen?

Vraag 23

Hoeveel van de 173.278 kalveren die in 2017 doodgeboren zijn, zijn daadwerkelijk dood geboren en hoeveel van deze dieren zijn wel degelijk levend geboren maar gestorven binnen drie dagen?⁶ Indien u niet beschikt over deze cijfers, waarom niet?

Vraag 24

Kunt u een nadere toelichting geven op de achtergrond van de 253.972 runderen die voortijdig zijn gestorven in 2017?⁷

- a) Hoeveel van deze dieren zijn gestorven in de leeftijd van drie tot veertien dagen op een melkveebedrijf?
- b) Hoeveel van deze dieren zijn gestorven in de leeftijd van veertien dagen tot een jaar op een melkveebedrijf?
- c) Hoeveel van deze dieren zijn gestorven in de leeftijd van een jaar en ouder op een melkveebedrijf?
- d) Hoeveel van deze dieren zijn gestorven op een opfokbedrijf?
- e) Hoeveel van deze dieren zijn gestorven op een kalvermesterij?
- f) Hoeveel van deze dieren zijn gestorven op een vleesveebedrijf?
- g) Hoeveel van deze dieren zijn gestorven bij hobbyboeren?
- h) Indien u niet beschikt over deze cijfers, waarom niet?

Vraag 25

Kunt u de cijfers bevestigen die RTL Nieuws boven tafel heeft weten te krijgen, waaruit blijkt dat het aantal kalfjes dat sterft in de melkveehouderij voordat zij de leeftijd van veertien dagen hebben behaald, in 2018 gemiddeld 12,5% is, wat neerkomt op 200.000 dode kalfjes per jaar?

Vraag 26

Hoeveel kalfjes werden er in 2018 levend geboren in de melkveehouderij?

Vraag 27

Hoeveel kalfjes werden er in 2018 daadwerkelijk dood geboren in de melkveehouderij?

⁶ Antwoorden feitelijke vragen over de LNV-begroting 2019

⁷ Antwoorden feitelijke vragen over de LNV-begroting 2019

Vraag 28

Hoeveel van de kalfjes die in 2018 levend werden geboren in de melkveehouderij, stierven voordat zij drie dagen oud waren?

Vraag 29

Hoeveel van de kalfjes die in 2018 werden geboren in de melkveehouderij, stierven op een leeftijd van drie tot veertien dagen?

Vraag 30

Hoeveel van de kalfjes die in 2018 werden geboren in de melkveehouderij en werden aangehouden om later te worden gebruikt als melkkoe, stierven op een leeftijd van 14 dagen tot een jaar?

Vraag 31

Hoeveel kalfjes die in 2018 werden geboren in de melkveehouderij zijn afgevoerd naar kalvermesterijen?

Vraag 32

Hoe beoordeelt u het percentage dat de Nederlandse Melkveehoudersvakbond noemt (7,7%) over het aantal kalfjes dat op dit moment dood geboren zou worden in de melkveehouderij?⁸

Vraag 33

Kunt u het percentage dat de Nederlandse Melkveehoudersvakbond noemt bevestigen?

Vraag 34

Kunt u bevestigen dat ook hier eigenlijk bedoeld wordt: doodgeboren en levend geboren, maar binnen drie dagen gestorven? Zo nee, hoe hoog is het percentage dan volgens u?

Vraag 35

Wat is voor u een acceptabel aantal kalfjes dat doodgeboren wordt of binnen drie dagen sterft in de melkveehouderij en kunt u dit toelichten?

Vraag 36

Wat is voor u een acceptabel aantal kalfjes dat daadwerkelijk doodgeboren wordt in de melkveehouderij en kunt u dit toelichten?

Vraag 37

Wat is voor u een acceptabel aantal kalfjes dat levend geboren wordt, maar binnen drie dagen sterft in de melkveehouderij en kunt u dit toelichten?

Vraag 38

Wat is voor u een acceptabel aantal kalfjes dat levend geboren wordt, maar op een leeftijd van drie dagen tot een jaar sterft in de melkveehouderij en kunt u dit toelichten?

Vraag 39

Wat is voor u een acceptabel aantal kalfjes dat sterft in kalvermesterijen en kunt u dit toelichten?

Vraag 40

Wat is voor u een acceptabel aantal dieren dat sterft op opfokbedrijven en kunt u dit toelichten?

Vraag 41

Wat is de concrete sectordoelstelling op het gebied van het verminderen van de sterfte onder kalfjes tussen drie dagen en een jaar oud en waar is dit te lezen in het in 2016 opgestelde sectorplan «Vitaal kalf»?

---

⁸ <https://www.boerderij.nl/Rundveehouderij/Nieuws/2019/4/Melkveehouderij-voelt-zich-geframed-door-kalversterfte-nieuws-410830E/>

Vraag 42

Wanneer precies zou de sterfte onder kalfjes tussen drie dagen en een jaar oud in de melkveehouderij zijn teruggedrongen volgens het in 2016 opgestelde sectorplan «Vitaal kalf»?

Vraag 43

Heeft u nog steeds de verwachting dat de sterfte zal afnemen op basis van acties die de sectoren zelf nemen en waar baseert u dat op?⁹

Vraag 44

Wat is voor u de uiterste datum waarop voldoende resultaat zichtbaar moet zijn en wat is daarbij voor u voldoende?

Vraag 45

Past het beeld van 200.000 dode kalfjes, gestorven binnen twee weken, binnen de verwachtingen die u op basis van de sectormaatregelen heeft met betrekking tot de afname van de sterfte?

Vraag 46

Hoeveel (volwassen) koeien zijn er in de periode 2009–2018 jaarlijks gestorven op melkveebedrijven?

Vraag 47

Wat is voor u een acceptabel aantal (volwassen) koeien dat sterft in de melkveehouderij en kunt u dit toelichten?

Vraag 48

Kunt u bevestigen dat er naast de 200.000 kalfjes die op melkveebedrijven zijn gestorven in de eerste twee weken na hun geboorte, ook nog een zeer groot aantal kalfjes sterft op kalvermesterijen of tijdens het transport op weg daar naartoe?

Vraag 49

Hoeveel kalfjes zijn er in de periode 2009–2018 jaarlijks gestorven op kalvermesterijen?

Vraag 50

Hoeveel kalfjes zijn er in de periode 2009–2018 jaarlijks gestorven tijdens transport op weg daar naartoe?

Vraag 51

Hoeveel dieren zijn er in de periode 2009–2018 jaarlijks gestorven op opfokbedrijven?

Vraag 52

Heeft u de beelden gezien die door een undercovermedewerker zijn gemaakt in een bedrijf met 1600 witvleeskalveren en die door Stichting Animal Rights naar buiten zijn gebracht?¹⁰

Vraag 53

Vindt u het ook walgelijk hoe deze dieren behandeld worden?

Vraag 54

Kunt u bevestigen dat kalfjes die worden gehouden voor de productie van wit of blank kalfsvlees aangepast voer krijgen om ervoor te zorgen dat het ijzergehalte in hun bloed laag blijft, zodat hun vlees niet te donker van kleur wordt?

---

⁹ Aanhangsel van de Handelingen 2017–2018, nummer 802

¹⁰ <https://www.animalrights.nl/animal-rights-filmt-ruwe-behandeling-kalveren>

Vraag 55

Hoe vaak wordt er bloed afgenomen bij kalfjes die op kalvermesterijen worden gehouden voor de productie van wit of blank kalfsvlees om te controleren of het ijzergehalte in het bloed nog boven de voorgeschreven norm zit?

Vraag 56

Kunt u bevestigen dat het afnemen van bloed om het ijzergehalte te controleren wordt gepresenteerd als welzijnsmaatregel in de vleeskalverhouderij?¹¹

Vraag 57

Kunt u bevestigen dat vrijwel alle vaarskalfjes die worden aangehouden om later te worden gebruikt als melkkoe, worden onthoord?

Vraag 58

Hoeveel kalfjes worden er per jaar onthoord?

Vraag 59

Hoeveel kalfjes worden onthoord met een elektrische of hete luchtmethode?

Vraag 60

Hoeveel kalfjes worden er onthoord met een draadzaag?

Vraag 61

Hoe oud zijn de kalfjes gemiddeld wanneer zij worden onthoord?

Vraag 62

Kunt u bevestigen dat de melkveehouder de kalfjes meestal zelf onthoord?

Vraag 63

Is hier altijd een dierenarts bij aanwezig en kunt u toelichten hoe u dat weet?

Vraag 64

Erkent u dat onthoornen pijn en stress oplevert voor een kalf?

Vraag 65

Hoe kan worden vastgesteld dat de kalfjes te allen tijde de wettelijk verplichte verdoving krijgen tijdens de ingreep?

Vraag 66

In hoeveel gevallen krijgen de kalfjes pijnbestrijding na afloop van het onthoornen (postoperatief)?

Vraag 67

Kunt u bevestigen dat u in 2013 afspraken heeft gemaakt met de melkveesector om naast de verplichte verdoving bij het onthoornen, voorafgaand aan de ingreep en/of bij nabehandeling pijnbestrijding te geven en te zoeken naar en in te zetten op alternatieven (het versneld invoeren van hoornloze dieren (hoornloze rassen) en het ontwikkelen van andere houderijsystemen of het vernieuwen van delen van bestaande stalsystemen waardoor onthoornen minder noodzakelijk wordt)?

Vraag 68

Herinnert u zich dat u de gemaakte afspraken in 2018 zou evalueren?

Vraag 69

Kunt u per gemaakte afspraak beschrijven wat de huidige stand van zaken is, zes jaar na het maken van de afspraken? Zo nee, betekent dit dat u uw toezegging om de gemaakte afspraken in 2018 te evalueren niet bent nagekomen?

---

¹¹ <http://edepot.wur.nl/156768> en <https://www.wur.nl/nl/show/Praktijkproject-Welzijnsmonitor-Vleeskalveren-van-start.htm> en <https://www.vlees.nl/faq/kalveren-last-bloedarmoede/>

Vraag 70
Kunt u deze vragen één voor één beantwoorden?

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid De Groot (D66), ingezonden 8 april 2019 (vraagnummer 2019Z06985).